

Tematika

Bevezetés

1. Általános gondolatok a történelemről. A történeti megismerés lehetőségei, elméleti kérdései.

Historiográfia

2. A historiográfia fogalma és a történetírás fogalmi alapjai (MH 15–30, BT 11–53, GYÁNI 2010)
3. A 19. századi német historizmus és a régi társadalomtörténet kialakulása (MH 83–105, BT 57–109, NIETZSCHE 1989)
4. A szellemtörténet (MH 153–176, DILTHEY: TE-II 134–152, WINDELBAND: TE-II 121–133, RICKERT: TE-II 324–381, COLLINGWOOD: TE-I 54–74 és TE-II 524–578, TOYNBEE: TE-I 686–710, ORTEGA 1983)
5. A francia történetírás a 20. században, a francia társadalomtörténet intézményesülése (MH 257–280, BT 113–124, AZ ANNALES: 137–154, 163–192, 377–399, BLOCH 1996)
6. Az angol történetírás a 20. században, valamint a brit társadalomtörténet-írás (MH 281–300, BT 125–152, POPPER 1989)
7. A magyar történetírás a két világháború közötti időszakban, illetve a magyar társadalomtörténet-írás az 1970-es évektől napjainkig (MH 177–202, BT 226–240, SZEKFŰ 1934)

Számonkérés

8. Az eddig megbeszéltek témákból zárthelyi dolgozat.

Történeti aldiszciplínák és „új irányzatok”

9. Várostarténet (BT 243–257, TIMÁR 1993, BÁCSKAI 2002, GYÁNI 2008)
10. Történeti demográfia (BT 302–340, BENDA 2008)
11. Történeti földrajz és társadalomtörténet (BT 341–370, SZILÁGYI 2012)
12. A posztmodern történetírás és ami utána következik (BT 413–442, MH 220–225, GADAMER: TE-II 782–811, WHITE: TE-II 829–851, STONE TE-II 899–919, ROMSICS 2011: 229–244, GYÁNI 2000)
13. Mikrotörténelem (MH 321–341, BT 494–513, SZIJÁRTÓ 2014, DARNTON 1987)

Számonkérés

14. A legutóbbi számonkérés óta megbeszéltek témákból zárthelyi dolgozat.

Debrecen, 2016. szeptember 20.

Dr. Szilágyi Zsolt
egyetemi adjunktus

A szeminárium teljesítésének feltételei

A kurzus rendszeres látogatása, az alább megadott szakirodalom ismerete, befogadása, a két zh eredményes megírása (8. és 14. héten). A fent megnevezett témákhoz kapcsolódó (zárójelben részletezett) irodalom rendszeres olvasása a folyamatos számonkérés végett. Továbbá a következő beadandók elkészítése a megjelölt határidőkre. **1.** A referátum tudományos közlés szabályai szerint elkészített kéziratának leadása (10. hétre). **2.** A referátumhoz készített prezentáció (MsPP vagy Prezi) összeállítása és leadása (11. hétre).

Tankönyv és szöveggyűjtemény

BT. *Bevezetés a társadalom történetébe. Hagyományok, irányzatok, módszerek.* Szerk. BÓDY Zsombor, Ö. KOVÁCS József. Osiris Kiadó, Budapest, 2003. ■ **MH.** ERŐS Vilmos: *Modern historiográfia. Az újkori történetírás egy története.* Ráció Kiadó, Budapest, 2015. ■ **TE-I.** *Történetelmélet.* I. kötet. Szerk. GYURGYÁK János, KISANTAL Tamás. Osiris Kiadó, Budapest, 2006. ■ **TE-II.** *Történetelmélet.* II. kötet. Szerk. GYURGYÁK János, KISANTAL Tamás. Osiris Kiadó, Budapest, 2006.

További irodalom

Az *Annales. A gazdaság-, társadalom- és művelődéstörténet francia változata*. Szerk. BENDA Gyula, SZEKERES András. L'Harmattan–Atelier, Budapest, 2007. (Atelier Füzetek, 9.) ■ BÁCSKAI Vera: *Városok Magyarországon az iparosodás előtt*. Osiris Kiadó, Budapest, 2002, különösen: 11–17, 40–58, 123–162. ■ BENDA Gyula: *Zsellérből polgár – társadalmi változás egy dunántúli kisvárosban. Keszthely társadalmá, 1740–1849*. (Sajtó alá rendezte és szerkesztette: FENYVES Katalin és SZIJÁRTÓ M. István.) L'Harmattan, Budapest, 2008, különösen: 101–215. ■ BLOCH, Marc: *A történész mestersége. Történetelméleti írások*. Osiris Kiadó, Budapest, 1996. ■ BREISACH, Ernst: *Historiográfia*. Osiris Kiadó, Budapest, 2004. ■ DARNTON, Robert: A nagy macskamészárlás. In Uő: *Lúdanyó meséi. A nagy macskamészárlás. Két epizód a francia kultúrhistoria köréből*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1987, 125–173. ■ ERŐS Vilmos: *A szellemtörténettől a népiségtörténetig. Tanulmányok a két világháború közötti magyar történetírásról*. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2012. ■ GYÁNI Gábor: *Az elveszített múlt. A tapasztalat mint emlékezet és történelem*. Nyitott Könyvműhely, Budapest, 2010, különösen: 11–66, 151–278. ■ GYÁNI Gábor: *Budapest – túl jón és rosszon. A nagyvárosi múlt mint tapasztalat*. Napvilág Kiadó, Budapest, 2008, különösen: 59–160. ■ GYÁNI Gábor: Miről szól a történelem? Posztmodern kihívás a történelemben. In Uő: *Emlékezés, emlékezet és a történelem elbeszélése*. Napvilág Kiadó, Budapest, 2000, 11–30. ■ NIETZSCHE, Friedrich: *A történelem hasznáról és káráról*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1989. ■ ORTEGA Y Gasset, José: *A történelem mint rendszer*. In Uő: Két történelmi esszé. Európa Könyvkiadó, Budapest, 1983, 147–242. ■ POPPER, Karl R.: *A historicizmus nyomorúsága*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1989. ■ ROMSICS Ignác: *Clio bővületében. Magyar történetírás a 19–20. században – nemzetközi kitekintéssel*. Osiris Kiadó, Budapest, 2011. ■ SZEKFŰ Gyula: Három nemzedék és ami utána következik. Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, Budapest, 1934, különösen: 402–415. ■ SZIJÁRTÓ M. István: *A történész mikroszkópja. A mikrotörténelem elmélete és gyakorlata*. L'Harmattan, Budapest, 2014, különösen: 11–80 és 181–243. ■ SZILÁGYI Zsolt: *Homokváros. Kecskemét történeti földrajzi látószögek metszetében. Kecskemét Írott Örökségéért Alapítvány, Kecskemét, 2012, különösen: 50–110. és 148–152. ■ TIMÁR Lajos: Vidéki városalakók. Debrecen társadalmá 1920–1944. Magvető Könyvkiadó, Budapest, 1993.*